Erkenning Kosten- en
EKB
Bestekdeskundigen

Evaluatieverslag

Erkenning Kosten- en Bestekdeskundigen,

SIM 05034

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

2. Testresultaten 5

2.1. De evaluatie 5

2.2. Conclusies en aanbevelingen 8

2.3. Resultaten van de test 9

2.4. Terugkoppeling van de evaluatie naar de trajecten 10

3. Evaluatie 12

3.1. Bijdrage aan het oplossen van de problemen 12

3.2. Gebruik van het traject 13

3.3. Samenwerking tussen de partners 13

1. Inleiding

Voor u ligt het evaluatieverslag van het project ‘Erkenning Kosten- en Bestekdeskundigen (SIM 05034). Doel van deze evaluatie is het inzicht geven in de resultaten van het project gedurende de hele looptijd en de mogelijke verbeterpunten.

Het evaluatiecverslag heeft als doelgroep de stuurgroep EKB, de docenten, de ontwiikkelaars en de subsidiegever SenterNovem. Zij krijgen zo een totaalbeeld over de gang van zaken en de wijzigingen in het project.

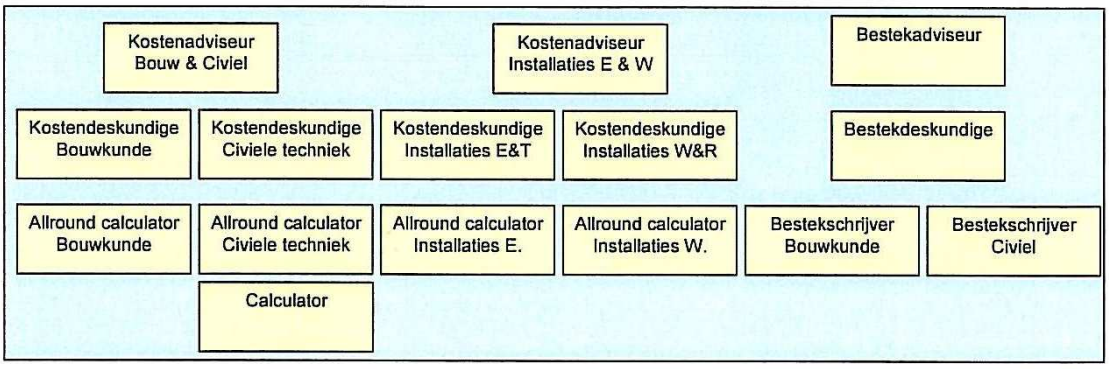

2. Testresultaten

Dit hoofdstuk behandelt de ervaringen van de deelnemers, de testresultaten, de conclusies en de aanbevelingen. Ook de wijze van terugkoppeling van de evaluatie naar de opscholingstrajecten wordt beschreven.
Het onderzoek is gehouden onder de deelnemers, docenten, leermeesters, assessoren, portfoliobegeleiders, leden van de stuurgroep, lesstofontwikkelaars en toetsontwikkelaars. Voor de deelnemers is er een enquête over het EVC-traject en het opscholingstraject. De docenten, assessoren en (portfolio)begeleiders kregen hiervoor andere enquêtes. Met de leden van de stuurgroep, projectgroep, lesstof- en toetsontwikkelaars is het project geëvalueerd door middel van een interview.
Middels gerichte bedrijfsbezoeken, melding in vakbladen en communicatie via de brancheverenigingen naar hun leden is bekendheid gegeven aan het project EKB en is specifiek aandacht besteed aan het erkennen van eerder verworven competenties, de ontwikkelde opscholingstrajecten in het project EKB en het werven van deelnemers.
Na de werving hebben 50 deelnemers de EVC-procedure doorlopen om te bepalen of zij voldeden aan de kwalificatie om te kunnen starten. Slechts 1 deelnemer beschikte niet over de benodigde competenties.
Deze opscholingstrajecten zijn nog niet afgerond. De hogescholen hebben de trajecten opgenomen in hun reguliere aanbod en maken de opleidingen af.

2.1. De evaluatie

2.1.1. Evaluatie van de EVC-procedure

2.1.1.1. Communicatie

De informatie over de procedure is goed gegeven en de formulieren en gegevens van de deelnemers zijn bijna altijd op tijd verstrekt. Dit is door de assessoren en de portfoliobegeleiders duidelijk aangegeven. Alle respondenten hebben aangegeven dat het doel van het intakegesprek ook duidelijk is.

2.1.1.2. Portfolio

De instructie voor het invullen van de portfoliomappen wordt door de deelnemers als duidelijk ervaren. Hun mening wordt onderschreven door de assessoren/portfoliobegeleiders. Ook over de leeswijzer is, voor het vullen de portfoliomap en het zoeken naar gegevens voor het vullen van de portfoliomap, positief geoordeeld.

2.1.1.3. Beoordeling

Er ligt er een duidelijk verband tussen het vullen van de portfolio’s door de deelnemers en de mening van de assessoren/portfoliobegeleiders over het beoordelen van de verzamelde gegevens. Beide groepen vinden namelijk dat de gegevens goed te beoordelen zijn en dat er een goed advies te geven is over vrijstelling en scholing.
Ook over de manier waarop het advies voor scholing en vrijstelling tot stand komt, de tevredenheid met het resultaat en de duidelijkheid van de formulieren die zijn gebruikt, zijn de deelnemers eensgezind. Vrijwel alle deelnemers zijn hier positief over. Ook dit wordt

weer bevestigd door de assessoren/ portfoliobegeleiders. Zij vinden namelijk de formulieren voor de EVC-procedure duidelijk en verklaarbaar en zijn tevreden met de uitkomst van de beoordeling van het portfolio.

2.1.1.4. Verloop EVC-procedure

De deelnemers is gevraagd naar hun tevredenheid over het verloop van de EVC-procedure. Vrijwel alle deelnemers beantwoorden dit positief. De eerste deelnemers hadden veel kritiek op de formulieren. Dit heeft tot gevolg gehad dat de formulieren zijn aangepast. De reacties van de deelnemers op de nieuwe formulieren zijn positief.
Aan de assessoren/portfoliobegeleiders is gevraagd of zij van mening zijn dat hun rol bijheeft gedragen aan de kwaliteit van de EVC-procedure. Dit is positief beantwoord. Voorstellen voor verbetering zijn niet gedaan.
Aan de hand van de antwoorden van de deelnemers is geconcludeerd dat de gemiddelde doorlooptijd voor de procedure een kleine 5 weken is.
Als laatste onderdeel van de vragen over de EVC-procedure is aan de deelnemers gevraagd welke documenten zijn gebruikt in de procedure.
Allen hebben het intakeformulier ontvangen. De folder en het portfolio zijn, volgens de antwoorden, door 90% van de deelnemers ontvangen.

2.1.2. Evaluatie van de opscholing

2.1.2.1. Lesmateriaal

Opvallend is dat zowel de deelnemers als de docenten een grote voorkeur hebben voor fysiek lesmateriaal ten opzichte van digitaal lesmateriaal. Dit is opmerkelijk omdat alle respondenten thuis en op het werk de beschikking hebben over een computer zodat digitaal lesmateriaal wel mogelijk en toegankelijk is. Zowel de docenten als de deelnemers vinden de praktijkgerichte opdrachten en de ondersteunende leerstof en theorie duidelijk. Ook is de kwaliteit ruim voldoende.
Zoals verwacht is het belangrijkste kenmerk van de doelgroep dat ze vooral gemotiveerd zijn voor het aanleren van praktische en herkenbare competenties die direct in de beroepspraktijk toepasbaar zijn. Dit wordt bereikt door de lesstof zo aan te bieden dat die direct in de beroepspraktijk bruikbaar is. Vanuit de opdrachten die in de beroepspraktijk worden gemaakt worden de deelnemers naar de onderliggende theorie verwezen. Daarnaast wordt een deel van de lesstof herhaald in opdrachten waarbij in groepen moet worden samengewerkt. Door deelnemers en instructeurs/docenten wordt dit als zeer motiverend ervaren.
Nadeel is wel, dat door het toepassen van verschillende didactische werkvormen, een groot beroep gedaan wordt op de flexibiliteit van de docenten en de praktijkinstructeurs. De deelnemers nemen echter op verschillende manieren kennis van alle lesstof waardoor minder tijd wordt besteed aan het verzorgen van traditionele vormen van kennisoverdracht en meer tijd aan het begeleiden van het leerproces. Ondanks het nadeel voor de docenten en de praktijkinstructeurs wordt door hen en de deelnemers positief gereageerd op de toepassing van verschillende didactische werkvormen.

2.1.2.2. Deskundigheid

Alle respondenten zijn van mening dat de deskundigheid van de praktijkbegeleiders en de docenten voldoende is.

2.1.2.3. Scholing in het bedrijf

Aan de deelnemers is gevraagd hoe de werkvormen aansluiten bij de scholing in de beroepspraktijk. Hierop heeft iedereen een positief antwoord gegeven.

2.1.2.4. Toetsing

De mening van deelnemers en docenten over de toetsing is duidelijk. De opdrachten en de toetsen sluiten goed op elkaar en op de beroepspraktijk aan. Ook de eindopdrachten worden als een goede toetsmethode ervaren.

2.1.2.5. Structuur van de opscholing

De communicatie over de opbouw van de scholing is door deelnemers en docenten als positief beschouwd.
Het instromen in de opscholing werd door docenten en deelnemers als gemakkelijk ervaren. Daarbij geven de docenten aan dat de structuur van de opscholing goed aansluit bij de branche.

2.1.2.6. Communicatie

Wat betreft de communicatie binnen het project zijn docenten en deelnemers tevreden. Verder werden problemen en onduidelijkheden opgelost. Ook aan de afstemming met het bedrijf is voldoende tijd besteed. Ook vonden de deelnemers dat zij voldoende op de hoogte waren van wat er van hen werd verwacht in de scholingsperiode.

2.1.3. Evaluatie van het project

Aan de hand van onderzoek in verslagen van de stuurgroep, de projectgroep en werkgroepen en door gesprekken met direct betrokkenen is het verloop van het project geëvalueerd.

2.1.3.1. Planning

In de planning is vrijwel direct een splitsing gemaakt voor de verschillende activiteiten van de twee branches. Hierdoor konden deze achter elkaar gepland worden en niet naast elkaar. Hierdoor kon efficiënter worden gewerkt aan het ontwikkelen van de verschillende producten.

2.1.3.2. Organisatie

Doordat de werkgroepen zich vanaf het begin van het project concentreerden op het gezamenlijk ontwikkelen van producten zijn de producten rijk aan kennis uit de branche.

2.2. Conclusies en aanbevelingen

2.2.1.1. Communicatie

Op basis van de reacties in het onderzoek lijkt verbetering van de communicatie niet aan de orde.

2.2.1.2. Portfolio

Deelnemers geven aan dat de instructie die wordt gegeven en de leeswijzer voor het vullen van het portfolio goed is. De begeleiding is per bedrijf vraaggestuurd opgezet. De begeleider in het bedrijf is op afstand bijgestaan door mensen van de hogescholen.

2.2.1.3. Beoordeling EVC

Zowel voor de gegevens in de portfolio's als voor de complete portfolio's is een goede beoordeling te geven. Belangrijk blijft de begeleiding bij het vullen van de portfolio's. Dit heeft in het project nadruk gekregen en blijft ook in de toekomst van belang.
De bruikbaarheid van de formulieren en de wijze waarop het advies voor scholing tot stand komt is goed.
Het geven van goede en duidelijke instructie vóór de start va de evc-procedure is essentieel, dit blijkt uit navraag bij respondenten.

2.2.1.4. Verloop EVC-procedure

Over de EVC-procedure kan een heldere conclusie worden getrokken, namelijk: heldere en eenduidige communicatie is zeer belangrijk. Informatie moet mondeling én schriftelijk worden verstrekt. Dit is in het project gebeurd, maar zal ook in de toekomst noodzakelijk blijven.

2.2.1.5. Lesmateriaal

De deelnemers kunnen op een voor hen toegankelijke internetsite (http://ekb.stbo.nl of via de e-learning omgeving van de HHS of de STABU) bij het lesmateriaal, maar ze geven duidelijke voorkeur aan fysiek materiaal. Deze faciliteit moet worden gehandhaafd om de flexibiliteit van de opscholingstrajecten te waarborgen. Aanpassingen in het lesmateriaal, voor kwaliteit en aansluiting op de beroepspraktijk, zijn niet noodzakelijk.

2.2.1.6. Scholing in het bedrijf

Uit de reacties van de deelnemers en de andere betrokkenen is aanpassing van de scholing in de bedrijven niet nodig.

2.2.1.7. Toetsing

Deelnemers, docenten en leermeesters geven aan dat toetsing goed aansluit bij de beroepspraktijk en aanpassingen niet nodig zijn.

2.2.1.8. Planning

De ervaring in andere projecten met het detailleren van de planning is deelactiviteiten en logische stromen was positief en is in dit project ook toegepast. Hierdoor konden vertragingen en overbezetting eerder worden gesignaleerd.

2.2.1.9. Organisatie

Binnen het project is de totale projectorganisatie redelijk stabiel geweest.
De stuurgroep is alleen geïnformeerd over de grote lijn en de behaalde eindresultaten. Gemiddeld zijn zij drie keer per jaar bij elkaar geweest, met in het derde projectjaar een omvang van 7 bijeenkomsten. Ter voorbereiding werd een beknopte tussenrapportage gezonden over de voortgang, de knelpunten en oplossingen en de gerealiseerde kosten.
Ondanks de grote drukte in de bouw in de projectjaren 2006-2008 heeft toch een relatief groot aantal NVBK- en BNB-leden deel kunnen nemen aan de werkgroepen en ligt op dat niveau ook een voortzetting na het project in het verschiet, mits branches en opleidingsinstituten het opleidingsvuur brandend houden.
De projectgroep is later in het project in het leven geroepen, en is weinig bijeen gekomen. De basis voor voortgezette verticale en horizontale integratie is echter gelegd, en via dit netwerkje zal in komende jaren ook het effect van EKB voelbaar zijn.

2.2.1.10. Informatie

Uit de evaluatie en uit de ervaringen met andere projecten blijkt dat Informatieoverdracht van groot belang is. Voor de projectorganisatie was het borgen en het bewaken van de borging van de informatieoverdracht een belangrijke taak. Vanuit de projectorganisatie was deze taak neergelegd bij de projectleiding en de coördinatoren van de werkgroepen.

2.3. Resultaten van de test

De test is uitgevoerd met 50 deelnemers. Deze deelnemers hebben een EVC-traject doorlopen. Bij aanvang zijn de competenties vastgesteld die deelnemers beheersten voor de startkwalificatie. Wanneer die competenties deels of geheel niet werden beheerst is hen geadviseerd scholing te volgen voor dat niveau. De andere deelnemers zijn het EVC-traject voor niveau 5 en hoger ingestroomd. In dit traject is eveneens de beheersing van de competenties vastgesteld (zie ook het schema opscholingsstructuur). Bij niet of onvoldoende beheersing, werd zo snel mogelijk begonnen met de opscholing voor dat beroep. Als de competenties voldoende werden beheerst werd begonnen met het EVC-traject voor het hogere niveau.

Onderstaand is aangegeven wat de spreiding is van de deelnemers over het land en de vakgebieden.

Vakgebied	Regio	Aantal deelnemers
Kosten	Noord	0
	Oost	17
	Zuid	8
	West	15
Bestek	Noord	0
	Oost	7
	Zuid	5
	West	8

2.4. Terugkoppeling van de evaluatie naar de trajecten

Op basis van de tussentijdse terugkoppeling zijn reeds aanpassingen in het traject doorgevoerd. Daarnaast zijn er aanpassingen die op termijn worden doorgevoerd. Deze zijn hierna beschreven. Binnen het project is dit uitgevoerd in fase 6, bijstellen opscholingstraject en EVC-procedure.

2.4.1. De EVC-procedure

In de EVC-procedure zijn de volgende aanpassingen aangebracht:

- De context van een aantal vragen in de EVC-procedure bleek te globaal en sloot te weinig aan bij de hedendaagse beroepspraktijk. Dit is direct aangepast tijdens fase 6.

2.4.2. Het opscholingstraject

In het opscholingstraject zijn tijdens het project geen aanpassingen aangebracht.

- Het introductieprogramma is aangepast. Dit is beschreven in hoofdstuk 2 bij fase 6.

Monitoren:

- In het najaar van 2009 gaan de hogescholen het onderzoek naar effectiviteit van de opscholingstrajecten nogmaals herhalen. Op basis van dat onderzoek en de huidige evaluatie zal inzicht worden verkregen over de noodzaak van nieuwe aanpassingen in het opscholingstraject.

3. Evaluatie

In dit hoofdstuk wordt beschreven in welke mate de opscholingstrajecten, die in het project zijn ontwikkeld, bijdragen aan het oplossen van de problemen in de branche, zoals die in het projectplan staan beschreven. Ook wordt aangegeven in welke mate werknemers van bedrijven binnen en buiten de branche en (reguliere) opleidingsaanbieders van de trajecten gebruik maken. Als laatste wordt de samenwerking tussen de betrokken partners in het project besproken.
De evaluatie is binnen het project uitgevoerd onder fase 8, Evalueren en rapporteren. Daarnaast is in deze fase mondeling en schriftelijk gerapporteerd aan de stuurgroep.

3.1. Bijdrage aan het oplossen van de problemen

In het projectplan is geconstateerd dat de problemen in de branche divers zijn. De bijdrage die het project levert voor de oplossing van die problemen is daarmee even divers. Hieronder wordt de bijdrage die het project levert verder uitgewerkt.

1. Het imago van de kostendeskundige en de besteksdeskundige.
   Het registreren van gediplomeerde en gecertificeerde deelnemers en het verspreiden van de projectresultaten kan een belangrijke bijdrage leveren aan een positiever imago van de kosten- en de bestekdeskundige.

2. De gemiddelde mbo– of hbo– student is in zijn opleiding onvoldoende geschoold om een goed doordachte calculatie te maken.
   De projectpartners hebben de verwachting dat de betrokkenheid van de hogescholen het mogelijk maakt dat ook de reguliere opleidingen méér aandacht gaan krijgen voor de deskundigheid die nodig is voor het maken van contractdocumenten. Wanneer dat het geval is zal de gemiddelde mbo+ en hbo–student beter geschoold zijn. Deze verwachting lijkt uit te komen omdat de HAN bezig met het ontwikkelen van een minor waarin zowel de bestekkenkant als de kostenkant aan de orde komen.

3. De beroepen kostendeskundige en bestekdeskundige zijn bij veel opleidingsinstellingen onbekend en niet in uitstroomrichtingen of curriculum zichtbaar.
   Door de betrokkenheid van de hogescholen worden de beroepen kostendeskundige en bestekdeskundige zichtbaar in de uitstroomrichtingen van de opscholingstrajecten en op de officiële diploma’s van de hogescholen. Daarnaast worden de beroepen ook in het curriculum zichtbaar.

4. Het ontbreken van kennis van wijzigingen in wet- en regelgeving of jurisprudentie bij hbo-ers met jaren ervaring die op basis van bestekken van “oude” projecten nieuwe maken.
   Door de opscholingstrajecten krijgen projectleiders die, namens de architecten, de bouwbedrijven, de overheid en ontwerpers, verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van bestekken en begrotingen voldoende kennis van deze

contractstukken. Het gebrek aan voldoende gekwalificeerd personeel zal, op termijn, hiermee afnemen.

5. Door de hectiek van de dag wordt door nog te weinig bedrijven onderkend dat nieuwe aanbestedingsvormen en wetten eisen dat kosten- en bestekdeskundigen zich continu scholen.
   Door het aanbieden van de flexibele opscholingstrajecten en de daaraan gekoppelde registratie worden bedrijven nadrukkelijker geconfronteerd met de noodzaak van actualiteit van competenties en kennis. Het wordt daarmee, noodgedwongen, een onderdeel van het HRM-beleid van de bedrijven en instellingen.
6. Er is te weinig zicht op het effect dat de uitvoering, de materialen en de kosten op elkaar hebben. De juridische consequenties van beslissingen worden vaak te licht ingeschat.
   Door de opscholingstrajecten ontstaat bij de deelnemers en hun werkgevers meer kennis van het effect dat maatregelen hebben op de kosten op korte en lange termijn en de juridische consequenties.

De projectleiding en de brancheverenigingen zijn van mening dat het project de geformuleerde doelen grotendeels heeft bereikt. Ten aanzien van het imagoprobleem wordt geconstateerd dat dit project een kleine bijdrage levert aan het verbeteren van het imago. Door de continuering van de opscholingstrajecten zijn er op termijn voldoende gekwalificeerde functionarissen op niveau 5 en hoger.
De toestroom van studenten naar de opscholingstrajecten, in het kader van het EKB-project, bij de hogescholen is duidelijk groter geworden ten opzichte van de opleidingen die voor het project werden aangeboden.

3.2. Gebruik van het traject

De mate waarin anderen gebruik maken van de opscholingstrajecten is in de ogen van de branchevereniging groot.
Als bedrijven zich aanmelden voor een opscholingstraject blijkt dat zij vaak meer dan één deelnemer aanmelden. In diverse gevallen zijn er dan 3 tot 5 potentiële deelnemers. Van deze bedrijven wordt vaak vernomen dat zij positieve referenties over de trajecten hebben ontvangen van collega ondernemers.

3.3. Samenwerking tussen de partners

Het project is gestart met 5 projectpartners, namelijk NVBK, BNB, HAN, HHS en TVM. Tijdens de werkzaamheden van fase 2 is de Stabu als vertegenwoordiger van de BNB bij het project betrokken. De Stabu is de ontwikkelaar van het standaardbestek voor de B&U-bouw.

Binnen de projectorganisatie was een taakverdeling vastgelegd:

- Brancheorganisatie NVBK was als penvoerder belast met de aansturing op hoofdlijnen;
- Brancheorganisatie BNB was als stuurgroepslid eveneens belast met de aansturing op hoofdlijnen.
- De beide brancheorganisaties en de beide Hogescholen droegen, in grote mate, zorg voor de implementatie, de informatieverspreiding en het testen;
- Het totale proces is namens de projectpartners bewaakt en aangestuurd door de stuurgroep. Deze was samengesteld uit vertegenwoordigers van alle projectpartners.
- TVM was belast met de dagelijkse leiding van het project, aansturing van werkgroepen, aansturing van ontwikkelaars en het ontwikkelen van de beroepscompetentieprofielen en de lesstof. Ook de communicatie binnen en buiten de branches en de organisatie daarvan was een taak van TVM.

Door de duidelijke afbakening van de taken is de samenwerking goed verlopen. Wel zijn er op onderdelen binnen de samenwerking verbeterpunten gesignaleerd, namelijk:

- Om goed sturing te geven aan het project is een vergaderfrequentie van 3 á 4 x per jaar voldoende. De aangeboden documenten moeten op hoofdlijnen zijn geformuleerd. Doordat de projectleiding geen tussenproducten heeft aangeboden, maar alleen eindproducten, kan de stuurgroep zich concentreren op de hoofdlijnen.
- De werkwijze waarbij werkgroepen sporadisch bijeenkomen en de leden veel zelfstandig werken bevalt goed. Aandachtspunt blijft de communicatie binnen de werkgroepen en de communicatie van en naar het projectbureau. Een goed en alert functionerend projectbureau is hierbij een voorwaarde.
- De communicatie met de achterban van de brancheorganisaties is van essentieel belang. Lopende het ontwikkeltraject bleek dat een deel van de achterban niet of onvolledig op de hoogte was. In ledenvergaderingen en de ledenbulletins is daarna extra aandacht besteed aan het project. Dit heeft tot een duidelijke verbetering geleid.
- Leden van werkgroepen signaleren dat hun brancheorganisaties op onderdelen niet zo professioneel reageren als zij tijdens hun eigen werk wel gewend zijn te doen. De oorzaak ligt vooral bij het feit dat beide organisaties vrijwilligersorganisaties zijn waarvan bestuurs- en commissieleden de activiteiten in hun vrije tijd doen. Lopende het project hebben beide organisaties geconstateerd dat ook hier een verbeterslag mogelijk is, waarna ze beide dat in gang hebben gezet. Het resultaat is het beter nakomen van toezeggingen en actievere communicatie met de leden en de betrokken opleidingsinstellingen.